

KS
304
7

BESCHRIJVINGE

van de

Indiaensche oft Wtlandtsche

Boomen / Heesteren ende Cruyden /
en ander soo wel inlandtsche en gemeyne /
als vreemde en min bekende
Drogen /

die van Dodonæus niet vermaent, oft niet beschreven en zijn gevveest,

wt verscheyden nieuwe Cruydtbeschrijvers
gehaelt / ende int cort begrepen.

VOORREDEN.

Als sake dat wij in dit voorgaende Cruydtboeck / oft in de Bijvoegselen van 't selve /
meest alle de cruynen beschreven oft vermaent hebben / die heedsdachs van ons volcos
menlijck bekent zijn: Nochtans aengesien datter van dage tot dage meer en meer wt
landtsche Cruyden ende vreemde Drogen gevonden worden / ende dat de gene die voren
niet wel bekent en waren / nu ter tijdt wat breeder beschreven / ende duydlijcker wtgeleyt
en bijnae geheelijck tot onse kennisse gecomen zijn: Soo hebben wij gaet ende raetsaem
ghevoonden / tot volmakinge oft beslyut van dit tegenwoordich Cruydtboeck / alhier in 't cort te veruaten meest
alle de vreemde en Indiaensche gewassen / en ander te voren quaelijck bekende Drogen / die van Dodonæus
niet beschreven oft vermaent / oft ten minsten met heel weinich worden aengeract zijn geweest. Om twelck
bequaemlijcker te mogen doen / hebben wij voor ons ghenomen te volgen meest het gene dat den Edelen
Wijdtvermaerden Heere Carolus Clusius aengaende dese cruynen in onlanck in Latijn heeft wtgegeven /
ende voek tegene dat hij overlang wt het Spaensch in de selve Latijnsche tael wt de boecken van Garcias
ab Horto / Christophorus a Costa / en Nicolaus Monardus overgeset ende vertaelt heeft: Dan daer tus
schen sullen wij voegen noch ettelijcke ander dingt wt Matthias de Lobel / en ander soo wel Latijnsche / Frans
sche ende Italiaensche / als Hoeh Duytsche Cruydtbeschrijvers / de welke meest alle wel bekennen dat sij
vanden voorseyden Hoehgeleerden H. Carolus Clusius het best ende meest dat sij dies aengaende weten /
gheleert ende ontleent hebben. doch niet / min sij hebben daer noch ict anders van hun selven bijgevoegt / dat
ons wel vermaenens waerdich doeste te wesen / insonderheyte de crachten en nutticheyde der selver belangen
de / als hier na blijcken sal. Van hier en dencke wij geen besonder orden oft schickinge te volgen / maer alleens
lijck om het tegenwoordich werck met het voorgaende te cnoopen oft te hechten / sullen wij eerstelijck spreken
van de vreemde Boomen / ende voor allen van de gene die met de Herst oft Gom dragende boomen eenige
gelijckenisse hebben: en te samen sullen wij spreken van de Gommen / Hersten / ende vochticheden die van de
boomen ende voek heesteren ende cruynen genomen worden. Daer nae handelen wij van de boomen wiens
hout / schorsen / bladeren / vruchten / wortelen en ander deelen gebuyet worden: en te samen sullen
wij spreken van veel vruchten / schorsen / wortelen / hout / en bloemen die men nu eerst begint te gebuycken / en
voek van sommige boomen die geen bekende nutticheyt en hebben: ende daer bij sullen wij voegen de vreems
de vruchten / als Noten / Saden en Keernen / Jacuwen / en Doonen / som vande welke soo onbekent zijn /
dat wij noch niet en weten oft sij aen hooge boomen / lege heesteren / oft teere cruynen gewassen zijn. Daer
na sullen wij volgen de heesteren en cruynen / die in Indien / en andere vreemde landen / om den wille van heur
bloemen / saet / bladeren oft eenige besindere nutticheyt geacht oft bekent zijn. En laetsien sullen wij noch
beschrijue eenige cruynen oft gewassen die in oft aen de Zee groeyen / misgaaders sommige ander die van soo
verre landen niet ghebrocht en zijn / maer ergens in Europa plegen te groeyen / doch onlanck eerst bekent zijn
geworden. Dit doende / sullen wij meest alle de Drogen beschreven hebben die in de Apoteken bekent en ges
bunkelijck zijn: want tuschen elck geslachte voegen wij ettelijcke dingen die wel tot een ander geslacht hooren /
doech om eenige gelijckenisse die sij met maeander hadden / wel bij een dienden gestelt te worden / om het rechte
P P P III onderschil

